

ที่ รง ๐๔๐๑/ว ๔๒๑๙

เรียน รองอธิบดี หัวหน้าผู้ตรวจราชการกรม ผู้อำนวยการสำนัก
ผู้อำนวยการกอง ผู้อำนวยการกลุ่ม
ผู้อำนวยการกลุ่มงาน ผู้อำนวยการสำนักงาน
ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค
ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด
ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานกรุงเทพมหานคร
ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานนานาชาติเชียงใหม่
ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรม-
ยานยนต์และชิ้นส่วนอะไหล่ยานยนต์

เพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้สามารถดาวน์โหลดรายละเอียด

ได้ที่ www.dsd.go.th/secretary

(นางจิราภรณ์ วงศาโรจน์)

เลขานุการกรม

- ๙ ก.ค. ๒๕๕๘

สำนักงานเลขาธิการกรม
เลขที่รับ.....๒๙๒๕๘
วันที่ ๗ มิ.ย. ๒๕๕๘
เวลา ๑๖.๐๐ น.

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
เลขที่รับ.....๐๖๓๑๕
วันที่ ๗ มิ.ย. ๒๕๕๘
เวลา ๑๕.๕๐ น.

ที่ รง ๐๒๐๔.๔/ว ๓๓๕

ถึง กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

พร้อมนี้สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานขอส่งสำเนาหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๘/ว๑๖๘ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๘ เรื่อง การกำหนดให้มีพระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทยและ วันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ ซึ่งคณะรัฐมนตรี เห็นชอบการถวายพระราชสมัญญา “พระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทย” แต่ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวและการกำหนดให้วันที่ ๒๙ ตุลาคม ของทุกปี เป็น “วันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ” ตามที่กระทรวงสาธารณสุขเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

สำนักผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา

โทร. ๐ ๒๒๓๒ ๑๑๕๘, ๑๑๐๐

โทรสาร. ๐ ๒๒๔๘ ๒๐๒๖

สค.
๗ มิ.ย. ๕๘

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน
วันที่ 23 ส.ย. 2558
เลขที่ 5907
เวลา 14:08

สำนักงานรัฐมนตรี ร.ง.
รับที่ 631
วันที่ 22 ส.ย. 2558
เวลา 15:45

ที่ นร ๐๕๐๘/ว๑๖๘

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี 1939
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง การกำหนดให้มีพระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทยและวันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน

กลุ่มที่ ๖๖ บุคลากร
๒๕๖๘
25 ส.ย. 2558
11:20

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงสาธารณสุข ที่ สธ ๐๕๐๖.๐๓/๒๒๑๗ ลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๘

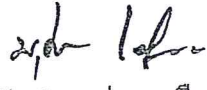
ด้วยกระทรวงสาธารณสุขได้ขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบการถวายพระราชสมัญญา “พระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทย” แต่ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว และกำหนดให้วันที่ ๒๙ ตุลาคม ของทุกปี เป็นวันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ ลงมติว่า เห็นชอบการถวายพระราชสมัญญา “พระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทย” แต่ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว และการกำหนดให้วันที่ ๒๙ ตุลาคม ของทุกปี เป็น “วันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ” ตามที่กระทรวงสาธารณสุขเสนอ และให้กระทรวงสาธารณสุขดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ที่ รง ๐1๐2.1/ 1704

เรียน ปลัดกระทรวงแรงงาน
เพื่อโปรดแจ้งหน่วยงานในสังกัดทราบด้วย
จะเป็นพระคุณยิ่ง ทั้งนี้ ได้สำเนานำเรียน รมว. รง.
ทราบแล้ว

(นางสาวนุภาพา เรืองสุด)

หัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี

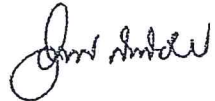
๒๒ มิ.ย. ๒๕๕๘
สำนักอำนวยการและเครื่องราชอิสริยาภรณ์

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๔๑๗

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๘๒๒๔

www.cabinet.thaigov.go.th

ขอแสดงความนับถือ

(นายอำพน กิตติอำพน)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ที่ สธ ๐๕๐๖.๐๓/๒๒๑๗

กระทรวงสาธารณสุข

ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

ก) มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง การกำหนดให้มีพระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทยและวันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี จำนวน ๑๐๐ ชุด
๒. พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ.๒๕๔๒ จำนวน ๑๐๐ ชุด
๓. สำเนาคำสั่งกระทรวงสาธารณสุข ที่ ๑๒๐๗/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ จำนวน ๑๐๐ ชุด
๔. สำเนารายงานการประชุมคณะทำงานกำหนดให้มี “วันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ” ในปีปฏิทินของชาติไทย ครั้งที่ ๓/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘ จำนวน ๑๐๐ ชุด
๕. สำเนาหนังสือสำนักงานราชบัณฑิตยสภา ที่ รก ๐๐๐๓/๕๔๙ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๘ จำนวน ๑๐๐ ชุด
๖. สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ที่ วธ ๐๕๐๕.๔/๒๓๐๗ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๘ จำนวน ๑๐๐ ชุด

ด้วยกระทรวงสาธารณสุขขอเสนอเรื่อง การกำหนดให้มีพระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทยและวันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ.๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๖) ร่างระเบียบ ร่างข้อบังคับ หรือร่างประกาศที่มีผลบังคับแก่ส่วนราชการโดยทั่วไป ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายยงยุทธ ยุทธวงศ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงสาธารณสุข ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

หลักฐานทางประวัติศาสตร์กว่า ๑,๐๐๐ ปี นับแต่ยุคของสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ จนถึง สมัยรัตนโกสินทร์ และรัชสมัยปัจจุบัน เป็นประจักษ์พยานสำคัญภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ยังคงมีบทบาท ดำรงคุณค่า และความนิยมโดยไม่เสื่อมคลาย และกว่าทศวรรษที่ผ่านมาสถานการณ์ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ภายใต้กลไกขับเคลื่อนตามพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ.๒๕๔๒ และภารกิจของกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับกฎหมายภายในประเทศหลายฉบับ เช่น กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา กฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืช กฎหมายเกี่ยวกับอุทยาน กฎหมายว่าด้วยการสงวนรักษาและคุ้มครองสัตว์ป่าฯลฯ และยังมี กฎหมายหรือกรอบข้อตกลงระหว่างประเทศ ได้แก่ องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทาง...

ทางชีวภาพ อนุสัญญาว่าด้วยมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ อนุสัญญาว่าด้วยการค้าสัตว์ป่าและพืชป่าใกล้สูญพันธุ์ พิธีสารนาโงยาว่าด้วยการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม เป็นต้น

คุณค่าและความสำคัญของทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยดังกล่าว ภาครัฐควรจัดทำมาตรการ กลไก หรือปรกการเพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์ ปกป้องคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติ และภูมิปัญญาท้องถิ่นดังกล่าว ให้ดำรง คงอยู่อย่างยั่งยืนและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ ในด้านต่างๆ ได้อย่างมีคุณภาพ รวมทั้งเสริมสร้างโอกาสให้เกิดกระบวนการสร้างงาน สร้างรายได้ และกระตุ้นให้เกิดการใช้ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ภายใต้การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ประเทศไทยจึงได้ออกกฎหมายและประกาศใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ.๒๕๔๒ ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๑๒๐ ก ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๔๓

การขับเคลื่อนภารกิจด้านการอนุรักษ์ คุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ต้องอาศัยกลไกสำคัญเชิงบูรณาการในรูปแบบต่างๆ ตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่และสถานการณ์ ร่วมกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลไกระดับชาติอันได้แก่ คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ตามมาตรา ๕ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการและขับเคลื่อนภารกิจต่างๆ และมีกลไกสำคัญอีกประการ ได้แก่ กลไกการขับเคลื่อนตามมาตรา ๑๒ โดยกำหนดให้กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริม การศึกษาอบรม การศึกษาวิจัย และพัฒนาภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร รวมทั้งงานธุรการและวิชาการของคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย มาตรา ๑๓ ให้อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกเป็นนายทะเบียนกลาง และให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเป็นนายทะเบียนจังหวัด

กระทรวงสาธารณสุข โดย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก มีวิสัยทัศน์ ในการนำการแพทย์แผนไทยให้เป็นแพทย์ทางหลักของชาติไทย โดยมีพันธกิจ "พัฒนาแพทย์แผนไทยให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ได้รับการยอมรับ ในระดับสากล" และได้ตระหนักถึงคุณค่าและเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน สมุนไพรไทยที่มีดำรงอยู่มายาวนานมากกว่า ๑,๐๐๐ ปี จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ปรากฏหลักฐานการใช้สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่นทั้งในระดับพระมหากษัตริย์ บุคคลชนชั้นสูง ปราชญ์ และประชาชนทั่วไป อีกทั้งยังได้รับความนิยมชมชอบในสังคมปัจจุบันและแพร่กระจายไปสังคมโลก แต่ยังมีขาดระบบกลไกและมาตรการหรือเครื่องมือในการบริหารจัดการอนุรักษ์ คุ้มครอง ปกป้อง เพื่อพัฒนาสู่การนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืนสืบไป จึงเห็นควรเสนอให้รัฐบาลประกาศกำหนดในปีปฏิทินให้มี "วันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ" และยกย่องเชิดชูบุคคลสำคัญผู้มีคุณูปการด้านการแพทย์แผนไทย เป็นพระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทย

๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

(ไม่มี)

๑.๓ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

กระทรวงสาธารณสุข ได้แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดให้มี "วันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยของชาติ" ในปีปฏิทินของชาติไทย พิจารณาคณะบุคคลที่สมควรได้รับการยกย่องเชิดชูเป็นพระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทย และกำหนดในปีปฏิทินให้มี "วันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ"

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

จากอดีตจนถึงปัจจุบันปรากฏหลักฐานการใช้ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยสืบต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น โดยปรากฏหลักฐานมากกว่า ๑,๐๐๐ ปี ทั้งในระดับบรมครู พระมหากษัตริย์ บุคคลชั้นสูง ประชาชน และประชาชนทั่วไป อีกทั้งยังได้รับความนิยมชมชอบในสังคมปัจจุบันและแพร่กระจายไปสังคมโลก แต่ยังคงขาดระบบกลไกและมาตรการหรือเครื่องมือ ในการบริหารจัดการอนุรักษ์ คุ้มครอง ปกป้อง เพื่อพัฒนาสู่การนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืนสืบไป จึงเห็นสมควรเสนอให้รัฐบาลประกาศกำหนดให้มี “วันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ” เช่นเดียวกับวันสำคัญอื่นที่รัฐบาลได้จัดให้มีมาก่อน เช่นวันวิทยาศาสตร์ วันข้าว วันประมง วันภาษาไทย ฯลฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑) เฉลิมพระเกียรติพระมหากษัตริย์ พระราชวงศ์ที่มีความสำคัญและคุณูปการต่อวงการแพทย์แผนไทย

๒) กระตุ้นและปลุกจิตสำนึกให้คนไทยทั้งชาติได้รู้จักและตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย อันเป็นภูมิปัญญาประจำชาติที่มีมาช้านาน

๓) สร้างกระแสและเป็นกลไกผลักดันในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ตลอดจนการใช้กลไกการคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนดั้งเดิมในระบบบริการสุขภาพ ระบบเศรษฐกิจ และการพึ่งตนเองของสังคมไทย

๔) เปิดโอกาสให้ส่วนราชการทั้งภาครัฐและเอกชน ภาคีเครือข่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมหลากหลาย เพื่อเป็นการรวบรวม อนุรักษ์ ใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาดังกล่าวของชาติไทยสืบไป

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย เป็นสมบัติของชาติ ดำรงคงอยู่คู่สังคมไทยและรับใช้ประชาชนชาวไทยมาช้านาน ดังนั้น การกำหนดให้มี “วันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ” ในปีปฏิทินของชาติไทย และการคัดเลือกบุคคลสำคัญเพื่อยกย่องเชิดชูเป็นพระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทยที่มีความสอดคล้องเกิดผลประโยชน์ต่อชาติ บ้านเมืองและประชาชน หากไม่ได้รับการอนุรักษ์และคุ้มครองหรือประกาศให้ทราบโดยทั่วกันอาจทำให้ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยอันเป็นภูมิปัญญาประจำชาติที่มีมาช้านาน อาจสูญหายได้ จำเป็นต้องเร่งดำเนินการให้สำเร็จ ซึ่งมีขั้นตอนและกระบวนการเสนอขอขออนุมัติดำเนินการกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งการจัดเฉลิมฉลองให้ทันกับวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๘

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๔.๑ บุคคลที่สมควรได้รับการถวายพระราชสมัญญาเป็น “พระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทย” คือพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องจากเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุด มีพระราชกรณียกิจ ในการรวบรวมความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย และภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยมาเผยแพร่ในวงกว้าง ทำให้ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย มีรากฐานไม่จำกัดอยู่เฉพาะแต่ในวังหรือชนชั้นสูง ประชาชนสามารถ เข้าถึงและนำไปใช้ประโยชน์ได้ยังเป็นผู้ที่สร้างรากฐานทางเศรษฐกิจของประเทศไทย มองการณ์ไกลจากการสร้างศิลปะแบบผสมผสาน ๓ วัฒนธรรม ไทย จีน ฝรั่งเศส ในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการแพทย์แผนไทยและเป็นบุคคลที่ทำให้การแพทย์แผนไทยมีความเจริญรุ่งเรืองเกิดคุณูปการแก่ประชาชนในวงกว้างจนองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (Unesco) ได้ประกาศรับรองให้ศิลาจารึกวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เป็นมรดกความทรงจำแห่งโลก เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๔ และจากจารึกแผ่นศิลาว่าด้วยการปฏิสังขรณ์ วัดพระเชตุพน ครั้นรัชกาลที่ ๓

จ.ศ.๑๑๙๓ พ.ศ.๒๓๗๔ ตรงกับวันที่ ๒๙ ตุลาคม พ.ศ.๒๓๗๔ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จมาทรงถวายพระภุกฐิน ณ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม และได้ทรงทอดพระเนตรเห็นพระอุโบสถ พระวิหาร พระระเบียง กุฏิ เสนาสนะต่างๆ ซึ่งพระพุทธรูปอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงสร้างมาแล้วเป็นเวลา ๓๑ ปี มีการชำรุดปรักหักพังมาก จึงมีพระราชศรัทธาจะปฏิสังขรณ์ และขยายพื้นที่ให้มากกว่าเดิม จึงมีพระราชโองการสั่งให้รื้อพระอุโบสถเดิมมีการก่อตึกเสนาสนะสงฆ์ต่างๆ รวมทั้งสร้างกุฏิ หอไตร หอสวดมนต์ หอระฆัง และศาลาที่มีอยู่เดิม และศาลาหลังใหม่ รวมได้ ๒๓๗ หลัง มีการจารึกแผ่นศิลาไว้ตามศาลาต่างๆ และมีการปฏิสังขรณ์ พระอาราม พระอุโบสถให้ใหญ่กว่าเดิม ในเรื่องของจารึกตำราการแพทย์แผนไทย มีการตีพิมพ์ไว้ตามศาลารายต่างๆ เช่น แผนฝีดาษ ฝียอดเดียว แผนซัลลูกะ แผนกุมารและแม่ซื้อแผนล้าบองราหู ตำรายากุมาร จารึกตำราโอสถต่างๆ เป็นต้น อีกทั้งมีการก่อตั้งรูปฤๅษีตัดตนที่มีส่วนประกอบสังกะสี ผสมดีบุก ตั้งไว้ศาลาละ ๔-๕ รูป รวม ๑๖ หลัง และยังมีจารึกตำรายาต่างๆ ตีพิมพ์ไว้ใ้ในศาลา ทั้ง ๑๖ หลังอีกด้วย

จึงเป็นการสมควรในการถวายพระราชสมัญญา แต่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้เป็นพระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทย ตามข้อเสนอและความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ สำนักงานราชบัณฑิตยสภา สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร กรมส่งเสริมวัฒนธรรม เป็นต้น ให้ความเห็นชอบดังกล่าว ในฐานะคณะกรรมการและคณะทำงานกำหนดให้มี “วันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ” ในปีปฏิทินของชาติไทย และกำหนดให้วันที่ ๒๙ ตุลาคม เป็นวันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ในปีปฏิทินของชาติไทย ตามมติคณะกรรมการกำหนดให้มี “วันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ” ในปีปฏิทินของชาติไทย จะทำให้ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยได้รับการอนุรักษ์ ค้ำครองและตระหนักถึงคุณค่าที่บรรพบุรุษรุ่นก่อนได้สั่งสมจนเป็นภูมิปัญญาที่ได้รับการยอมรับ อีกทั้งยังเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว และกระตุ้นการปลุกจิตสำนึกให้คนไทยทั้งชาติได้รู้จักและตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย อันเป็นภูมิปัญญาประจำชาติที่มีมาช้านาน รวมทั้งการสร้างกระแสและเป็นกลไกผลักดันในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ตลอดจนการใช้กลไกการคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนดั้งเดิมในระบบบริการสุขภาพระบบเศรษฐกิจ และการพึ่งตนเองของสังคมไทย

๔.๒ พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ.๒๕๔๒ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๔๓ นับตั้งแต่พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ.๒๕๔๒ กว่าทศวรรษ บทเรียนสำคัญภายใต้ระบบกลไกกฎหมายเฉพาะดังกล่าว นับเป็นรัฐ และเครื่องมือสำคัญของประเทศในการบริหารจัดการฐานข้อมูลภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร เพื่อประโยชน์ในการปกป้อง ค้ำครองทรัพย์สินทางปัญญาของชาติ โดยมีกลไกสำคัญในการบริหารจัดการ กำกับติดตาม และประเมินผล ได้แก่ คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ในการให้คำแนะนำหรือปรึกษาแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ระเบียบหรือประกาศ ตามพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร ตลอดจนกำหนดมาตรการเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและประสานงานระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ชุมชน และองค์การเอกชนที่ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร รวมทั้งให้ความเห็นชอบในการสั่งการ เพิกถอน การจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยของนายทะเบียนหรือผู้อนุญาตตามพระราชบัญญัติ และวางระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นอุทธรณ์และวิธีพิจารณาอุทธรณ์การจัดทำทะเบียนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การบริหาร การจัดหาผลประโยชน์ และการใช้จ่ายเงินกองทุนและการทำงานเกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

๔.๓ คำสั่งกระทรวงสาธารณสุข ที่ ๑๒๐๗/๒๕๕๗ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดให้มี “วันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ” ในปีปฏิทินของชาติไทย ลงวันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยกำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่พิจารณา กำหนด กลั่นกรอง ตรวจสอบข้อมูล ให้คำแนะนำและคำปรึกษาในการกำหนด “วันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ” และข้อเสนอเกี่ยวกับข้อมูลบุคคลสำคัญ เพื่อยกย่องเชิดชูเป็นพระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทย

รายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

๑) ค้นหา รวบรวมข้อมูล (Intelligence) นำเสนอรายละเอียดข้อมูล ประวัติบุคคล สำคัญความเป็นมาเชิงวิวัฒนาการการแพทย์แผนไทยจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เสนอผู้บริหารกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

๒) เสนอแนะหรือสนับสนุนการกำหนดนโยบาย (Recommendation) โดยอาศัยกลไกการกลั่นกรอง ตรวจสอบและเสนอแนะจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องได้แก่ คณะกรรมการกำหนดให้มี “วันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ” ในปีปฏิทินของชาติไทย

๓) วางหรือกำหนดนโยบาย (Prescription) กระทรวงสาธารณสุข มีหน้าที่กำหนดกรอบทิศทางการดำเนินงานตามข้อเสนอเชิงนโยบายดังกล่าว นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีในฐานะรัฐบาลกลางผู้มีอำนาจตัดสินใจในการกำหนดนโยบายดังกล่าว

๔) กำหนดสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับนโยบาย (Invocation) กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก มีบทบาทในการนำนโยบายดังกล่าว และนำไปสู่การปฏิบัติตามแนวทาง ขั้นตอนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๕. รายงานการวิเคราะห์หรือศึกษาตามกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งใดๆ

ไม่มี

๖. ผลกระทบ

ไม่มี

๗. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

ไม่มี

๘. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกได้ขอความเห็นในการถวายพระราชสมัญญา “พระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทย” แต่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวและการกำหนดให้มีวันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานราชบัณฑิตยสภา และกระทรวงวัฒนธรรม โดยทั้งสองหน่วยงานได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรที่กระทรวงสาธารณสุขจะดำเนินการถวายพระราชสมัญญา “พระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทย” แต่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวและการกำหนดให้มีวันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ ในวันที่ ๒๙ ตุลาคม ของทุกปี

๙. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ.๒๕๔๒

๑. มาตรา ๑๒ กำหนดให้มีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการต่างๆเกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริมการศึกษาอบรม การศึกษาวิจัยและพัฒนาภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรและรับผิดชอบในงานธุรการและวิชาการของคณะกรรมการ

๒. มาตรา ๑๗ กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดตำรับยาแผนไทยหรือตำราการแพทย์แผนไทยที่มีประโยชน์หรือมีคุณค่าในทางการแพทย์หรือการสาธารณสุขเป็นพิเศษ ให้เป็นตำรับยาแผนไทยหรือตำราการแพทย์แผนไทยของชาติแล้วแต่กรณี

๑๐. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงสาธารณสุข ขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดังนี้

๑๐.๑ เห็นชอบการถวายพระราชสมัญญา “พระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทย” แต่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

๑๐.๒ กำหนดให้วันที่ ๒๙ ตุลาคม ของทุกปี เป็นวันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ
จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์รัชตะ รัชตะนาวิน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

สำนักคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

โทร. ๐ ๒๑๔๙ ๕๖๐๗ - ๘

โทรสาร ๐ ๒๕๕๑ ๑๐๙๕

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ..... สำนักงานรองนายกรัฐมนตรี (นายยงยุทธ ยุทธวงศ์) โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๔๐๗๕

ที่ ..... นร ๐๔๐๕ (สร ๓)/ ๕๙๑๐ ..... วันที่ ..... ๒ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง ..... การกำหนดให้มีพระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทยและวันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ด้วยกระทรวงสาธารณสุข ได้เสนอเรื่องการกำหนดให้มีพระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทยและวันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ซึ่งได้พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วย จึงเห็นควรให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

(นายยงยุทธ ยุทธวงศ์)

รองนายกรัฐมนตรี

(ร่าง)

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่อง การถวายพระราชสมัญญา “พระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทย”

แต่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

.....

ด้วย กระทรวงสาธารณสุข ได้เสนอขอถวายพระราชสมัญญา “พระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทย” แต่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติและแสดงออกถึงซึ่งความกตัญญูกตเวที ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ที่ทรงมีต่อชาติบ้านเมืองอย่างอเนกอนันต์ โดยมีพระราชกรณียกิจในการรวบรวมองค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย และภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยมาเผยแพร่ในวงกว้างทำให้ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย เป็นรากฐานของชาติไทย โดยมีพระราชศรัทธาปฏิบัติสังฆกรรมจาริกตำราการแพทย์แผนไทย มีการติดประดับไว้ตามศาลาราย เช่น แผนผิวดาษ ผียอดเดี่ยว แผนชัลลुकะ แผนกุมารและแม่ชื้อ แผนลำบองราหู ตำรายากุมาร รวมถึงจาริกตำราโอสถต่างๆ ใช้ทั้งในวังหรือชนชั้นสูง ประชาชนสามารถเข้าถึงและนำไปใช้ประโยชน์ได้ ยังเป็นผู้สร้างรากฐานทางเศรษฐกิจของประเทศไทย มองการณ์ไกลจากการสร้างศิลปะแบบผสมผสาน ๓ วัฒนธรรม ไทย จีน ฝรั่งเศส ในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม และเป็นบุคคลที่ทำให้การแพทย์แผนไทย มีความเจริญรุ่งเรือง เกิดคุณูปการแก่ประชาชนในวงกว้าง

บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ เห็นชอบการถวาย
พระราชสมัญญา “พระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทย” แต่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
ตามที่ กระทรวงสาธารณสุขเสนอ

ประกาศ ณ วันที่

(พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี

พระราชบัญญัติ
คุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
พ.ศ. ๒๕๕๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๒
เป็นปีที่ ๕๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๕ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๒”

มาตรา ๒^๑ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย” หมายความว่า พื้นความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการแพทย์แผนไทย

“การแพทย์แผนไทย” หมายความว่า กระบวนการทางการแพทย์เกี่ยวกับการตรวจวินิจฉัย บำบัด รักษา หรือป้องกันโรค หรือการส่งเสริมและฟื้นฟูสุขภาพของมนุษย์หรือสัตว์ การผดุงครรภ์ กายนวดไทย และให้หมายความรวมถึงการเตรียมกัณฑ์ผลิตยาแผนไทย และการประดิษฐ์อุปกรณ์และเครื่องมือทางการแพทย์ ทั้งนี้ โดยอาศัยความรู้หรือตำราที่ได้ถ่ายทอดและพัฒนาสืบต่อกันมา

^๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖/ตอนที่ ๑๒๐ ก/หน้า ๔๘/๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

“ตำราการแพทย์แผนไทย” หมายความว่า หลักวิชาการต่าง ๆ เกี่ยวกับการแพทย์แผนไทย ทั้งที่ได้บันทึกไว้ในสมุดไทย ใบลาน ศิลปะจารึก หรือวัสดุอื่นใดหรือที่มีได้มีการบันทึกกันไว้แต่เป็นการเรียนรู้หรือถ่ายทอดสืบต่อกันมาไม่ว่าด้วยวิธีใด

“ยาแผนไทย” หมายความว่า ยาที่ได้จากสมุนไพรโดยตรงหรือที่ได้จากการผสมปรุง หรือแปรสภาพสมุนไพร และให้หมายความรวมถึงยาแผนโบราณตามกฎหมายว่าด้วยยา

“ตำรับยาแผนไทย” หมายความว่า สูตรซึ่งระบุกรรมวิธีการผลิตและส่วนประกอบสิ่งปรุงที่มียาแผนไทยรวมอยู่ด้วยไม่ว่าสิ่งปรุงนั้นจะมีรูปลักษณะใด

“สมุนไพร” หมายความว่า พืช สัตว์ จุลชีพ ธาตุวัตถุ สารสกัดดั้งเดิมจากพืชหรือสัตว์ที่ใช้ หรือแปรสภาพหรือผสมหรือปรุงเป็นยาหรืออาหารเพื่อการตรวจวินิจฉัย บำบัด รักษา หรือป้องกันโรค หรือส่งเสริมสุขภาพร่างกายของมนุษย์หรือสัตว์ และให้หมายความรวมถึงถิ่นกำเนิดหรือถิ่นที่อยู่ของสิ่งดังกล่าวด้วย

“สมุนไพรควบคุม” หมายความว่า สมุนไพรที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นสมุนไพรควบคุม

“เขตอนุรักษ์” หมายความว่า เขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ และเขตพื้นที่คุ้มครองอย่างอื่นเพื่อสงวนและรักษาสภาพธรรมชาติตามที่มีกฎหมายกำหนด

“สารสกัดดั้งเดิม” หมายความว่า สารธรรมชาติที่ยังมิได้ปรุงแต่งหรือต่อเติมโมเลกุลตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ จนเกิดเป็นสารใหม่

“แปรรูปอย่างหยาบ” หมายความว่า การปรุงแต่งหรือเปลี่ยนแปลงสภาพหรือคุณสมบัติของสมุนไพร ทำให้ได้สารสกัดแบบรวมด้วยกรรมวิธีแบบดั้งเดิมและแบบที่พัฒนาขึ้น โดยมิได้สกัดแยกสารบริสุทธิ์เป็นรายชนิดหรือรายตัว

“ผู้สืบทอดตำรับยาแผนไทยหรือตำราการแพทย์แผนไทย” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับการถ่ายทอดตำรับยาแผนไทยหรือตำราการแพทย์แผนไทยจากผู้คิดค้น ผู้ปรับปรุง หรือผู้พัฒนาสิ่งดังกล่าว หรือได้เล่าเรียนสืบต่อกันมาโดยมิที่รับจากผู้คิดค้น ผู้ปรับปรุงหรือผู้พัฒนาสิ่งดังกล่าว หรือผู้ซึ่งได้รับมอบสิ่งดังกล่าวจากบุคคลอื่น

“ผู้ทรงสิทธิ” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้จดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยตามพระราชบัญญัตินี้

“จำหน่าย” หมายความว่า ขาย จ่าย แจก หรือแลกเปลี่ยน และให้หมายความรวมถึงมิไว้เพื่อจำหน่ายด้วย

“ส่งออก” หมายความว่า นำหรือส่งออกนอกราชอาณาจักร

“แปรรูป” หมายความว่า การปรุงแต่งหรือการเปลี่ยนแปลงสภาพหรือคุณสมบัติของสมุนไพร

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า ปลัดกระทรวงหรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมาย

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนกลางหรือนายทะเบียนจังหวัด แล้วแต่กรณี

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้อนุญาต นายทะเบียน และผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“ปลัดกระทรวง” หมายความว่า ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกิจการอื่น รวมทั้งออกระเบียบและประกาศ ทั้งนี้ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา อธิบดีกรมปศุสัตว์ อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมวิชาการเกษตร อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม และผู้อำนวยการกองการประกอบโรคศิลปะ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเท่าที่จำเป็นจําแนกจําแนกกรรมการโดยตำแหน่งซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยเลือกจากกลุ่มผู้ประกอบการโรคศิลปะและจากกลุ่มผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ทางการแพทย์แผนไทย การผลิตหรือจำหน่ายยาแผนไทยและการปลูกหรือแปรรูปสมุนไพร และอธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก* เป็นกรรมการและเลขานุการ

การเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖ คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ส่งเสริมและพัฒนาการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร

(๓) กำหนดมาตรการเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและประสานงานระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ชุมชน และองค์กรเอกชนที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร

(๔) ให้ความเห็นชอบในการสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยตามมาตรา ๓๙ วรรคสาม

(๕) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยของนายทะเบียนหรือของผู้อนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

(๖) วางระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นอุทธรณ์และวิธีพิจารณาอุทธรณ์ การจัดทำทะเบียนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การบริหาร การจัดหาผลประโยชน์ และการใช้จ่ายเงินกองทุนและگردำเนินงานเกี่ยวกับگردำเนินการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร

(๗) ปฏิบัติการอื่นตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ

(๘) ปฏิบัติการอื่นตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ภายใต้บังคับ มาตรา ๕ วรรคสอง รัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นซึ่งมีคุณสมบัติเช่นเดียวกันเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ตนแทน

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) รัฐมนตรีสั่งให้ออกเพราะบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ หรือมีความประพฤติเสื่อมเสีย

(๖) ต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๗) พ้นจากการเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ ในกรณีที่รัฐมนตรีแต่งตั้งให้เป็นกรรมการในฐานะนั้น

มาตรา ๙ การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมครั้งใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๐ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย
ให้นำมาตรา ๙ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๑๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการมีอำนาจสั่งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องชี้แจงหรือนำพยานหลักฐานมาแสดงเพื่อประกอบการพิจารณา

มาตรา ๑๒ ให้กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก* กระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริมการศึกษาอบรม การศึกษาวิจัยและพัฒนาภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร และรับผิดชอบในงานวิชาการของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๓ ให้อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก* เป็นนายทะเบียนกลาง และให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเป็นนายทะเบียนจังหวัด

หมวด ๒๒

การคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

มาตรา ๑๔ สิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยที่จะได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ สิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยเกี่ยวกับตำรับยาแผนไทยและตำราการแพทย์แผนไทย

มาตรา ๑๕ ให้กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก* มีหน้าที่รวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยเกี่ยวกับตำรับยาแผนไทยและตำราการแพทย์แผนไทยที่ราชอาณาจักร เพื่อจัดทำทะเบียน

การจัดทำทะเบียนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยเกี่ยวกับตำรับยาแผนไทยและตำราการแพทย์แผนไทยตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๖ ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยมีสามประเภท คือ

- (๑) ตำรับยาแผนไทยของชาติหรือตำราการแพทย์แผนไทยของชาติ
- (๒) ตำรับยาแผนไทยทั่วไปหรือตำราการแพทย์แผนไทยทั่วไป
- (๓) ตำรับยาแผนไทยส่วนบุคคลหรือตำราการแพทย์แผนไทยส่วนบุคคล

มาตรา ๑๗ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดตำรับยาแผนไทยหรือตำราการแพทย์แผนไทยที่มีประโยชน์หรือมีคุณค่าในทางการแพทย์หรือการสาธารณสุขเป็นพิเศษให้เป็นตำรับยาแผนไทยของชาติหรือตำราการแพทย์แผนไทยของชาติ แล้วแต่กรณี

การประกาศตำรับยาดังกล่าวนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๘ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดตำรับยาแผนไทยหรือตำราการแพทย์แผนไทยที่มีการใช้ประโยชน์กันอย่างแพร่หลายหรือที่พ้นอายุการคุ้มครองสิทธิตามมาตรา ๓๓ ให้เป็นตำรับยาแผนไทยทั่วไปหรือตำราการแพทย์แผนไทยทั่วไป แล้วแต่กรณี

การประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๙ ผู้ใดประสงค์จะนำตำรับยาแผนไทยของชาติไปขอขึ้นทะเบียนตำรับยา และขออนุญาตผลิตยาตามกฎหมายว่าด้วยยา หรือนำไปทำการศึกษาวิจัยเพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาเป็นตำรับยาใหม่เพื่อประโยชน์ในทางการค้า หรือประสงค์จะทำการศึกษาวิจัยตำราการแพทย์แผนไทยของชาติเพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยขึ้นใหม่ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในทางการค้า ให้ยื่นคำขอรับอนุญาตใช้ประโยชน์และชำระค่าธรรมเนียม รวมทั้งค่าตอบแทนสำหรับการใช้ประโยชน์ดังกล่าวต่อผู้อนุญาต

การขอรับอนุญาตและการอนุญาต ข้อจำกัดสิทธิ และค่าตอบแทน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๐ ตำรับยาแผนไทยส่วนบุคคลหรือตำราการแพทย์แผนไทยส่วนบุคคล ตามมาตรา ๑๖ (๓) อาจนำมาจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยเพื่อขอรับการคุ้มครอง และส่งเสริมตามที่กำหนดโดยบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ได้ โดยยื่นคำขอต่อนายทะเบียน

การขอจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๑ บุคคลซึ่งมีสิทธิจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยตาม มาตรา ๒๐ ต้องมีสัญชาติไทยและมีคุณสมบัติดังนี้

- (๑) เป็นผู้คิดค้นตำรับยาแผนไทยหรือตำราการแพทย์แผนไทย
- (๒) เป็นผู้ปรับปรุงหรือพัฒนาตำรับยาแผนไทยหรือตำราการแพทย์แผนไทย
- (๓) เป็นผู้สืบทอดตำรับยาแผนไทยหรือตำราการแพทย์แผนไทย

มาตรา ๒๒ ห้ามมิให้รับจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย เมื่อนายทะเบียนเห็นว่า

- (๑) เป็นตำรับยาแผนไทยของชาติหรือตำราการแพทย์แผนไทยของชาติ หรือเป็นตำรับยาแผนไทยทั่วไปหรือตำราการแพทย์แผนไทยทั่วไป หรือ

(๒) เป็นตำรับยาแผนไทยส่วนบุคคลที่ปรุงโดยไม่ใช่หลักการแพทย์แผนไทย เช่น ใช้สารสกัดจากพืช สัตว์ หรือจุลชีพที่มีใช้สารสกัดดั้งเดิมตามธรรมชาติ หรือใช้วิธีการแปรรูปที่มีใช้การแปรรูปอย่างหายาบ

มาตรา ๒๓ การขอจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยรายใดไม่ชอบด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนรายนั้นแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งนั้น

ถ้าผู้จดทะเบียนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ยกเลิกคำขอจดทะเบียนนั้น

มาตรา ๒๔ เมื่อนายทะเบียนตรวจสอบคำขอจดทะเบียนแล้วเห็นว่าผู้จดทะเบียนเป็นผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๑ และภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยที่ขอจดทะเบียนนั้น ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๒ ให้นายทะเบียนประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนนั้น โดยไม่ชักชวน สำนักงานทะเบียนและที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่มีผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยร่วมกันหลายคน ให้นายทะเบียนกำหนดวันสอบสวนและแจ้งไปยังผู้จดทะเบียนทุกคน

ในการสอบสวนตามวรรคหนึ่ง นายทะเบียนจะเรียกผู้จดทะเบียนคนใดมาให้ถ้อยคำ ชี้แจง หรือให้ส่งเอกสารหรือสิ่งใดเพิ่มเติมก็ได้ เมื่อนายทะเบียนได้ดำเนินการสอบสวน และปลัดกระทรวงได้วินิจฉัยแล้ว ให้นายทะเบียนแจ้งคำวินิจฉัยไปยังผู้จดทะเบียนทุกคน

การสอบสวนและการพิจารณาวินิจฉัย ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่มีผู้ขอจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยอย่างเดียวกันหลายคนโดยไม่ได้ร่วมกัน ให้บุคคลซึ่งได้ยื่นคำขอจดทะเบียนไว้ก่อนเป็นผู้มีสิทธิจดทะเบียน ถ้ายื่นคำขอจดทะเบียนในวันและเวลาเดียวกัน ให้ทำความเข้าใจกันว่าจะให้บุคคลใดมีสิทธิแต่ผู้เดียว หรือให้มีสิทธิร่วมกัน ถ้าตกลงกันไม่ได้ภายในเวลาที่นายทะเบียนกำหนด ให้คู่กรณีนำคดีไปสู่ศาล ภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด ถ้าไม่นำคดีไปสู่ศาลภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ยกเลิกคำขอจดทะเบียนของบุคคลเหล่านั้น

มาตรา ๒๗ เมื่อนายทะเบียนตรวจสอบคำขอจดทะเบียนแล้วเห็นว่าผู้จดทะเบียนไม่ได้เป็นผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๑ และภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยที่ขอจดทะเบียนนั้นมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๒ ให้นายทะเบียนมีคำสั่งยกคำขอจดทะเบียนนั้น และให้มีหนังสือแจ้งคำสั่งไปยังผู้จดทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คำสั่งยกคำขอจดทะเบียนดังกล่าว

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่ผู้ขอจดทะเบียนอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา ๒๗ ถ้าคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ว่าคำสั่งของนายทะเบียนไม่ถูกต้อง ให้นายทะเบียนดำเนินการเกี่ยวกับคำขอจดทะเบียนรายนั้นต่อไป

มาตรา ๒๙ เมื่อได้ประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนรายใดตามมาตรา ๒๔ แล้ว บุคคลใดเห็นว่าตนมีสิทธิจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยนั้น จะยื่นคำคัดค้านต่อนายทะเบียนพร้อมทั้งแสดงหลักฐานก็ได้ แต่ต้องยื่นภายในหกสิบวันนับแต่วันประกาศโฆษณาตามมาตรา ๒๔

มาตรา ๓๐ ก่อนที่จะมีคำวินิจฉัย นายทะเบียนต้องให้ผู้ขอจดทะเบียนและผู้คัดค้านชี้แจงหรือนำพยานหลักฐานมาแสดงเพื่อประกอบการพิจารณา

เมื่อนายทะเบียนได้มีคำวินิจฉัยแล้ว ให้มีหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ขอจดทะเบียนและผู้คัดค้านทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่มีคำวินิจฉัยดังกล่าว

มาตรา ๓๑ ในกรณีที่ไม่มีผู้คัดค้านตามมาตรา ๒๙ หรือในกรณีที่มีผู้คัดค้าน และได้มีคำวินิจฉัยถึงที่สุดให้ผู้ขอจดทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิจดทะเบียนหรือให้ผู้คัดค้านเป็นผู้มีสิทธิจดทะเบียนก็ดี ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้จดทะเบียนสิทธิภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยให้แก่ผู้ขอจดทะเบียนหรือผู้คัดค้านนั้นได้

เมื่อได้มีคำสั่งให้จดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้ขอจดทะเบียนหรือผู้คัดค้านทราบ และให้ชำระค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่ง ถ้าผู้ขอจดทะเบียนหรือผู้คัดค้านไม่ชำระค่าธรรมเนียมภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ยกเลิกคำขอจดทะเบียน

หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่ปลัดกระทรวงมีคำวินิจฉัยตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง ว่ามีสิทธิได้รับการจดทะเบียนหลายคน หรือกรณีที่ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนอย่างเดียวกันหลายคนตกลงให้มีสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยร่วมกัน หรือศาลพิพากษาให้มีสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยร่วมกันตามมาตรา ๒๖- ให้บุคคลเหล่านั้นมีสิทธิจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยร่วมกันได้

การจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยร่วมกัน ให้ผู้มีสิทธิร่วมกันนั้นจัดทำบันทึกข้อตกลงว่าจะใช้สิทธิร่วมกันอย่างไร มอบไว้กับนายทะเบียนพร้อมกับการจดทะเบียนด้วย

มาตรา ๓๓ สิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีอายุตลอดอายุของผู้ทรงสิทธิ และมีอยู่ต่อไปอีกเป็นเวลาห้าสิบปีนับแต่วันที่ผู้ทรงสิทธิถึงแก่ความตาย

ในกรณีที่ผู้ทรงสิทธิร่วมตามมาตรา ๓๒ ให้สิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยดังกล่าวมีอยู่ตลอดอายุของผู้ทรงสิทธิร่วม และมีอยู่ต่อไปอีกเป็นเวลาห้าสิบปีนับแต่ผู้ทรงสิทธิร่วมคนสุดท้ายถึงแก่ความตาย

เมื่อพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ให้รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดตำรับยาแผนไทยหรือตำราการแพทย์แผนไทยนั้น ให้เป็นตำรับยาแผนไทยทั่วไปหรือตำราการแพทย์แผนไทยทั่วไปตามมาตรา ๑๖ (๒) แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๔ ผู้ทรงสิทธิเท่านั้นมีสิทธิในการผลิตยา และมีสิทธิในการใช้ศึกษาวิจัย จำหน่าย ปรับปรุงหรือพัฒนาตำรับยาแผนไทยหรือภูมิปัญญาในตำราการแพทย์แผนไทยที่จดทะเบียนไว้

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่

(๑) การกระทำใด ๆ เพื่อประโยชน์ในกรศึกษา ค้นคว้า ทดลอง หรือวิจัยตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด หรือ

(๒) การเตรียมยาเฉพาะรายตามใบสั่งแพทย์ โดยผู้ประกอบโรคศิลปะแผนไทย หรือ

(๓) การผลิตยาเพื่อยั้งชีพแบบพื้นบ้าน หรือการผลิตยาโดยสถานพยาบาลของรัฐ ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อประโยชน์ในการรักษาพยาบาลในสถานพยาบาลของรัฐ หรือการใช้ตำราการแพทย์แผนไทยเพื่อประโยชน์ในการรักษาพยาบาลในสถานพยาบาลของรัฐ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๓๕ สิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยตามพระราชบัญญัตินี้ไม่อาจโอนให้แก่ผู้อื่นได้ เว้นแต่เป็นการตกทอดทางมรดก

ผู้ที่ได้รับการตกทอดทางมรดกซึ่งสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยตามวรรคหนึ่ง ต้องยื่นคำขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนภายในสองปีนับแต่วันที่ผู้ทรงสิทธิถึงแก่ความตาย

เมื่อไม่มีผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนรับการตกทอดทางมรดกซึ่งสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยภายในกำหนดเวลาที่ตามวรรคสอง ให้ถือว่าสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยที่จะได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้เป็นอันสิ้นสุดลง และให้นำมาตรา ๓๓ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๖ ผู้ทรงสิทธิจะอนุญาตให้บุคคลใดใช้สิทธิของตนตามมาตรา ๓๔ ก็ได้ การอนุญาตให้ใช้สิทธิตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๗ นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ทรงสิทธิได้ใช้สิทธินั้นโดยขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๒) ผู้ทรงสิทธิได้ฝ่าฝืนหรือมิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือข้อจำกัดที่นายทะเบียนกำหนดในการรับจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยนั้น

(๓) ผู้ทรงสิทธิได้ใช้สิทธิอันอาจก่อให้เกิดความเสื่อมเสียอย่างร้ายแรงต่อภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยที่ได้จดทะเบียนไว้

มาตรา ๓๘ ผู้มีส่วนได้เสียหรือพนักงานอัยการอาจฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยที่ได้จดทะเบียนโดยไม่ชอบด้วยมาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๒ ได้

มาตรา ๓๙ ก่อนที่จะสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยตามมาตรา ๓๗ ให้นายทะเบียนทำการสอบสวนข้อเท็จจริงและแจ้งให้ผู้ทรงสิทธิทราบ เพื่อยืนยันคำชี้แจงภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งดังกล่าว

ในการสอบสวนข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่ง นายทะเบียนจะให้บุคคลที่เกี่ยวข้องชี้แจงหรือนำพยานหลักฐานมาแสดงเพื่อประกอบการพิจารณาก็ได้

เมื่อนายทะเบียนได้ทำการสอบสวนข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่ามิเหตุผลสมควรเพิกถอนการจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ให้นายทะเบียนเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการ เมื่อคณะกรรมการให้ความเห็นชอบแล้วให้นายทะเบียนสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยนั้นได้ และให้มีหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าวพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ทรงสิทธินั้นทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิคำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนดังกล่าว

มาตรา ๔๐ ผู้ทรงสิทธิที่ถูกเพิกถอนการจดทะเบียนตามมาตรา ๓๙ อาจขอจดทะเบียนใหม่ได้ตามมาตรา ๒๐ เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนมีคำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยนั้น

มาตรา ๔๑ ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยได้ใช้สิทธินั้นโดยขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือฝ่าฝืน หรือมิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงออกตามความในมาตรา ๓๖ วรรคสอง หรือใช้สิทธิอันอาจก่อให้เกิดความเสื่อมเสียอย่างร้ายแรงต่อภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยที่ได้จดทะเบียนไว้ นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเพิกถอนการอนุญาตให้ใช้สิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยนั้นได้

การเพิกถอนการอนุญาตให้ใช้สิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยตามมาตรา นี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๒ ก่อนที่จะสั่งเพิกถอนการอนุญาตให้ใช้สิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยตามมาตรา ๔๑ ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้ผู้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยนั้นทราบเพื่อยืนยันคำชี้แจงภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียน และให้นำมาตรา ๓๙ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อนายทะเบียนมีคำสั่งเพิกถอนการอนุญาตให้ใช้สิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแล้ว ให้มีหนังสือแจ้งคำสั่งพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ทรงสิทธิ และผู้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิคำสั่งเพิกถอนการอนุญาตดังกล่าว

มาตรา ๔๓ บุคคลซึ่งมีสัญชาติของประเทศอื่นที่ยินยอมให้บุคคลสัญชาติไทยได้รับการคุ้มครองสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยในประเทศนั้นได้ อาจขอจดทะเบียนสิทธิในภูมิ

ปัญหาการแพทย์พื้นเมืองของประเทศนั้นที่ได้จดทะเบียนไว้ในประเทศของตนเพื่อขอรับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ได้

การขอจดทะเบียน การออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียน และการเพิกถอนการจดทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๓

การคุ้มครองสมุนไพร

มาตรา ๔๔ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสมุนไพร ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดประเภท ลักษณะ ชนิด และชื่อของสมุนไพรที่มีค่าต่อการศึกษาหรือวิจัย หรือมีความสำคัญทางเศรษฐกิจ หรืออาจจะสูญพันธุ์ ให้เป็นสมุนไพรควบคุม

มาตรา ๔๕ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสมุนไพรควบคุม ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๑) กำหนดจำนวนหรือปริมาณของสมุนไพรควบคุมที่ครอบครอง ใช้ประโยชน์ ดูแล เก็บรักษา หรือขนย้ายที่ต้องแจ้งต่อนายทะเบียน

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแจ้งตาม (๑)

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการครอบครอง การใช้ประโยชน์ การดูแล การเก็บรักษา หรือการขนย้ายสมุนไพรควบคุม

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการศึกษาวิจัยสมุนไพรควบคุม

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการส่งออกสมุนไพรควบคุม เพื่อการค้าและที่มิใช่เพื่อการค้า หรือในการจำหน่าย หรือแปรรูปสมุนไพรควบคุมเพื่อการค้า

(๖) กำหนดการอื่นใดเพื่อคุ้มครอง ป้องกัน หรือระงับหรือบรรเทาอันตราย หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่สมุนไพรควบคุม

มาตรา ๔๖ ห้ามมิให้ผู้ใดศึกษาวิจัยหรือส่งออกสมุนไพรควบคุม หรือจำหน่าย หรือแปรรูปสมุนไพรควบคุมเพื่อการค้า เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต

การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ใบอนุญาตที่ออกตามความในวรรคหนึ่ง ให้ใช้ได้จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคมของปีที่สาม นับแต่ปีที่ออกใบอนุญาต

มาตรา ๔๗ ใบอนุญาตที่ออกตามมาตรา ๔๖ ให้คุ้มกันถึงลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับใบอนุญาตด้วย

ให้ถือว่า การกระทำของลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง เป็น การกระทำของผู้รับใบอนุญาตด้วย เว้นแต่ผู้รับใบอนุญาตจะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำนั้นเป็นการสุดวิสัย ที่ตนจะล่วงรู้หรือควบคุมได้

มาตรา ๔๘ บทบัญญัติมาตรา ๔๖ มิให้ใช้บังคับแก่การศึกษาวิจัยสมุนไพรควบคุม ซึ่งกระทำโดยหน่วยงานของรัฐ แต่ต้องแจ้งต่อนายทะเบียนและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๔๕ (๔)

มาตรา ๔๙ การต่ออายุใบอนุญาตที่ออกตามมาตรา ๔๖ ผู้รับใบอนุญาตจะต้องยื่น ขอก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอดังกล่าวแล้ว ให้ดำเนินกิจการต่อไปได้จนกว่าผู้อนุญาตจะ สั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตนั้น

การขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๐ ในกรณีใบอนุญาตที่ออกตามมาตรา ๔๖ สูญหายหรือถูกทำลาย ให้ผู้รับ ใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบการสูญหายหรือถูก ทำลายนั้น

การขอและการออกใบแทนใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๑ ให้ผู้มีไว้ในครอบครองซึ่งสมุนไพรควบคุมเกินกว่าจำนวนหรือปริมาณที่ รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๔๕ (๑) อยู่ในวันที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้สมุนไพรนั้นเป็นสมุนไพรควบคุม แจ้งการครอบครองสมุนไพรควบคุมนั้นต่อนายทะเบียน ตามพระราชบัญญัตินี้ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในประกาศดังกล่าว

มาตรา ๕๒ เมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตที่ออกตามมาตรา ๔๖ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม พระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวง ระเบียบหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้อนุญาตมี อำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดครั้งละไม่เกินเก้าสิบวัน

ผู้รับใบอนุญาตซึ่งถูกพักใช้ใบอนุญาตต้องหยุดประกอบกิจการตามใบอนุญาตนั้น และระหว่างถูกพักใช้ใบอนุญาตจะขอรับใบอนุญาตใด ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ก็ไม่ได้

มาตรา ๕๓ ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งถอนคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตก่อนกำหนดเวลาได้ เมื่อเป็นที่พอใจว่าผู้รับใบอนุญาตซึ่งถูกพักใช้ใบอนุญาตได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือ กฎกระทรวง ระเบียบหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว

มาตรา ๕๔ เมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตที่ออกตามมาตรา ๔๖ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม พระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวง ระเบียบหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้และเป็นการ กระทำผิดที่ร้ายแรง ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้

ผู้รับใบอนุญาตซึ่งถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาต ต้องหยุดประกอบกิจการตามใบอนุญาตนั้น และจะขอรับใบอนุญาตใด ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้อีกไม่ได้จนกว่าจะพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาต และผู้อนุญาตจะออกใบอนุญาตให้หรือไม่ก็ได้สุดแต่จะพิจารณาเห็นสมควร

มาตรา ๕๕ คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา ๕๒ และคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา ๕๔ ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งให้ผู้รับใบอนุญาตทราบ ในกรณีที่ไม่พบตัวผู้รับใบอนุญาต หรือผู้รับใบอนุญาตไม่ยอมรับคำสั่งดังกล่าว ให้ปิดคำสั่งไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต และให้ถือว่าผู้รับใบอนุญาตทราบคำสั่งนั้นแล้วตั้งแต่วันที่ปิดคำสั่ง

มาตรา ๕๖ ผู้รับใบอนุญาตซึ่งถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา ๕๔ จะจำหน่ายสมุนไพรรักษาโรคของตนที่เหลืออยู่แก่ผู้รับใบอนุญาตอื่นหรือแก่ผู้ซึ่งผู้อนุญาตเห็นสมควรก็ได้ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต หรือในกรณีที่มีการอุทธรณ์ให้นับตั้งแต่วันที่ทราบคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ เว้นแต่ผู้อนุญาตจะผ่อนผันขยายเวลาให้อีกแต่ต้องไม่เกินหกสิบวัน

มาตรา ๕๗ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสมุนไพรรักษาโรคและบริเวณถิ่นกำเนิดของสมุนไพรมีระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติหรือมีความหลากหลายทางชีวภาพหรืออาจได้รับผลกระทบกระเทือนจากการกระทำของมนุษย์ได้โดยง่ายในเขตพื้นที่ที่ได้มีการกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการเรียกว่า “แผนจัดการเพื่อคุ้มครองสมุนไพรรักษาโรค” เสนอขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

แผนจัดการเพื่อคุ้มครองสมุนไพรรักษาโรคตามวรรคหนึ่ง อาจจัดทำเป็นแผนระยะสั้น ระยะกลาง หรือระยะยาวได้ตามความเหมาะสม และจะต้องประกอบด้วยแผนงานและแนวทางการดำเนินงานในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้บุคคลใดเข้าไปในเขตอนุรักษ์ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติ เพื่อรักษาสภาพธรรมชาติหรือคุณค่าของสมุนไพรรักษาโรคหรือมิให้กระทบกระเทือนต่อระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติหรือความหลากหลายทางชีวภาพในบริเวณที่เป็นถิ่นกำเนิดของสมุนไพรรักษาโรค

(๒) กำหนดวิธีการจัดการโดยเฉพาะสำหรับพื้นที่บริเวณที่เป็นถิ่นกำเนิดของสมุนไพรรักษาโรครวมทั้งการกำหนดขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการร่วมมือและประสานงานให้เกิดประสิทธิภาพในอันที่จะรักษาสภาพธรรมชาติ ระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ และคุณค่าของสมุนไพรรักษาโรคในพื้นที่บริเวณนั้น

(๓) การสำรวจและศึกษาวิจัยสมุนไพรรักษาโรคและบริเวณถิ่นกำเนิดของสมุนไพรรักษาโรค เพื่อประโยชน์ในการกำหนดมาตรการเพื่อคุ้มครองสมุนไพรรักษาโรคและบริเวณถิ่นกำเนิดของสมุนไพรรักษาโรค

(๔) การตรวจสอบ ติดตาม และวิเคราะห์การเข้าไปในเขตอนุรักษ์เพื่อประโยชน์ในการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนและการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

แผนจัดการเพื่อคุ้มครองสมุนไพรรักษาโรคตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๕๘ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำแผนจัดการเพื่อคุ้มครองสมุนไพรรักษาโรคตามมาตรา ๕๗ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในพื้นที่ที่ได้มีการกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ใด ๆ เพื่อทำการ

สำรวจและศึกษาวิจัยสมุนไพรและถิ่นกำเนิดของสมุนไพร ทั้งนี้ โดยความร่วมมือและประสานงานของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๕๙ เมื่อได้ประกาศใช้แผนจัดการเพื่อคุ้มครองสมุนไพรตามมาตรา ๕๗ แล้ว การคุ้มครองและจัดการพื้นที่ในเขตอนุรักษ์ให้เป็นไปตามแผนจัดการเพื่อคุ้มครองสมุนไพรและตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๖๐ ในพื้นที่เขตอนุรักษ์ใด ถ้าปรากฏว่ามีการจัดการพื้นที่โดยไม่ถูกต้อง หรือมีสภาพปัญหาการจัดการเพื่อคุ้มครองสมุนไพรโดยไม่ถูกต้อง หรือมีการทำลายสมุนไพร หรือถิ่นกำเนิดของสมุนไพรอย่างรุนแรงเข้าขั้นวิกฤตซึ่งจะต้องได้รับการแก้ไขโดยทันที และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไม่มีอำนาจตามกฎหมายหรือไม่สามารถที่จะทำการแก้ไขปัญหาได้ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการเสนอขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรีให้กระทรวงสาธารณสุขเข้าดำเนินการเพื่อใช้มาตรการคุ้มครองตามแผนจัดการเพื่อคุ้มครองสมุนไพรตามมาตรา ๕๗ เท่าที่จำเป็นและเหมาะสม เพื่อควบคุมและแก้ไขปัญหาได้

มาตรา ๖๑ ในกรณีพื้นที่ใดเป็นถิ่นกำเนิดของสมุนไพรที่มีระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติหรือมีความหลากหลายทางชีวภาพที่อาจถูกทำลายหรืออาจได้รับผลกระทบกระเทือนจากการกระทำของมนุษย์ได้โดยง่าย หรือการเข้าไปใช้ประโยชน์จากสมุนไพรอันมีลักษณะเป็นการเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์หรือการลดลงของพันธุกรรม หรือทางราชการมีวัตถุประสงค์จะส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการบริหาร การพัฒนาและการใช้ประโยชน์จากสมุนไพรในพื้นที่นั้น และพื้นที่นั้นยังมีได้ถูกประกาศกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่นั้นเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสมุนไพร

ที่ดินในบริเวณพื้นที่ที่จะกำหนดให้เป็นพื้นที่คุ้มครองสมุนไพรตามวรรคหนึ่งนั้น ต้องไม่เป็นที่ดินที่อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินของบุคคลใดซึ่งมิใช่ทบวง การเมือง

กฎกระทรวงตามวรรคหนึ่งจะต้องมีแผนที่แสดงแนวเขตที่ดินที่กำหนดเป็นพื้นที่คุ้มครองสมุนไพรนั้นแนบท้ายกฎกระทรวงด้วย

มาตรา ๖๒ ในการออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๖๑ ให้กำหนดมาตรการคุ้มครองอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้ไว้ในกฎกระทรวงด้วย

(๑) การใช้ประโยชน์จากสมุนไพรเพื่อรักษาสุขภาพธรรมชาติหรือคุณค่าของสมุนไพร หรือมิให้กระทบกระเทือนต่อระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติหรือความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่นั้น

(๒) ห้ามกระทำการใด ๆ ที่อาจเป็นอันตรายหรือก่อให้เกิดผลกระทบในทางเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศน์ของพื้นที่นั้นจากลักษณะตามธรรมชาติหรือความหลากหลายทางชีวภาพ หรือเกิดผลกระทบต่อคุณค่าของสมุนไพร

(๓) กำหนดวิธีการจัดการโดยเฉพาะสำหรับพื้นที่นั้น รวมทั้งการกำหนดขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการร่วมมือและประสานงาน

ให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เพื่อรักษาสภาพธรรมชาติหรือคุณค่าของสมุนไพรรอบระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติหรือความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่นั้น

(๔) กำหนดมาตรการคุ้มครองอื่น ๆ ตามที่จำเป็นและเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่นั้น

มาตรา ๖๓ ในพื้นที่คุ้มครองสมุนไพรร ห้ามมิให้ผู้ใดยึดถือหรือครอบครองที่ดินหรือปลูกหรือก่อสร้างสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือตัด โค่น แผ้วถาง เผา หรือทำลายต้นไม้ หรือพฤษชาติอื่นหรือทำลายความหลากหลายทางชีวภาพหรือระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติ หรือขุดหาแร่ หิน ดิน หรือเปลี่ยนแปลงทางน้ำ หรือทำให้น้ำในลำน้ำ ลำห้วย หนอง บึง ท่วมทัน เหือดแห้ง เป็นพิษ หรือเป็นอันตรายต่อสมุนไพรร เว้นแต่การดำเนินการใด ๆ เพื่อจัดการบริหารพื้นที่คุ้มครองสมุนไพรรหรือใช้ประโยชน์จากสมุนไพรรโดยได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต

การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ใบอนุญาตที่ออกตามความในวรรคหนึ่งให้ใช้ได้จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ของปีที่สาม นับแต่ปีที่ออกใบอนุญาต

ให้นำมาตรา ๔๙ มาตรา ๕๐ และมาตรา ๕๒ ถึงมาตรา ๕๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลมกับการต่ออายุใบอนุญาต การขอใบแทนใบอนุญาต การพักใช้ใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาตที่ออกตามความในวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

มาตรา ๖๔ เพื่อสนับสนุนให้เอกชนมีส่วนร่วมในการคุ้มครอง ส่งเสริมและพัฒนาสมุนไพรร เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินที่เป็นถิ่นกำเนิดของสมุนไพรรหรือที่ดินที่จะใช้ปลูกสมุนไพรร มีสิทธินำที่ดินนั้นไปขอขึ้นทะเบียนต่อนายทะเบียนเพื่อขอรับความช่วยเหลือหรือขอรับการสนับสนุนตามพระราชบัญญัตินี้

การขอขึ้นทะเบียน การออกใบสำคัญการขึ้นทะเบียน และการเพิกถอนการขึ้นทะเบียน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๕ เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้วตามมาตรา ๖๔ มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือหรือได้รับการสนับสนุนตามระเบียบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

หมวด ๔

การอุทธรณ์

มาตรา ๖๖ ในกรณีที่นายทะเบียนมีคำสั่งยกคำขอจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยตามมาตรา ๒๗ ผู้ขอจดทะเบียนมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อคณะกรรมการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งของนายทะเบียน

มาตรา ๖๗ ในกรณีที่นายทะเบียนมีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับผู้มีสิทธิจดทะเบียนสิทธิใน
ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง ผู้ขอจดทะเบียนหรือผู้คัดค้าน แล้วแต่กรณี มี
สิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยนั้นต่อคณะกรรมการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำวินิจฉัย
ของนายทะเบียน

มาตรา ๖๘ ในกรณีที่นายทะเบียนมีคำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญา
การแพทย์แผนไทยตามมาตรา ๓๑ วรรคสาม ผู้ทรงสิทธิมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อรัฐมนตรีภายใน
สามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งของนายทะเบียน

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการทุเลาการบังคับคำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียน
สิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

มาตรา ๖๙ ในกรณีที่นายทะเบียนมีคำสั่งเพิกถอนการอนุญาตให้ใช้สิทธิในภูมิ
ปัญญาการแพทย์แผนไทยตามมาตรา ๔๑ ผู้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยมี
สิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อคณะกรรมการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งของนาย
ทะเบียน

การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการทุเลาการบังคับคำสั่งเพิกถอนการอนุญาตให้ใช้
สิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

มาตรา ๗๐ ในกรณีที่ผู้อนุญาตมีคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา ๕๒ หรือมีคำสั่ง
เพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา ๕๔ ผู้รับใบอนุญาตซึ่งถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือถูกสั่งเพิกถอน
ใบอนุญาตนั้น มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อคณะกรรมการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง
คำสั่งของนายทะเบียน

การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการทุเลาการบังคับคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือ
คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา ๗๑ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการตามมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ มาตรา ๖๘
และมาตรา ๗๐ ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๗๒ การยื่นอุทธรณ์และวิธีพิจารณาอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และ
วิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๕

พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๗๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ

(๑) เข้าไปในสถานที่ใด ๆ ในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบและควบคุมให้การ เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ค้นสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ ตก หรือในระหว่างเวลาทำการ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตาม พระราชบัญญัตินี้และกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเน้นซ้ำกว่าจะเอาหมายค้นมาได้จะมีการยกย้าย ชุกซ่อน หรือทำลายเอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด และถ้าการค้นในเวลา ดังกล่าวข้างต้นยังไม่แล้วเสร็จ จะกระทำต่อไปก็ได้

(๓) ยึดหรืออายัดบรรดาเอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตาม พระราชบัญญัตินี้ เพื่อเป็นหลักฐานในการดำเนินคดี

(๔) สั่งให้บุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารหรือหลักฐาน ในกรณีที่มีเหตุอันควร เชื่อว่าถ้อยคำ เอกสาร หรือหลักฐานดังกล่าวมีประโยชน์แก่การค้นพบหรือใช้เป็นพยานหลักฐานใน การพิสูจน์การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) สั่งให้บุคคลใด ๆ ออกจากพื้นที่คุ้มครองสมุนไพรมหาสารคาม หรือดเว้นการกระทำใดอัน เป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๓

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้บุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง อำนาจความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร

มาตรา ๗๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัว พนักงานเจ้าหน้าที่

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๗๕ ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้า พนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๖

กองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

มาตรา ๗๖ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งเรียกว่า "กองทุนภูมิปัญญาการแพทย์ แผนไทย" ในกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก* กระทรวงสาธารณสุข เพื่อเป็น ทุนหมุนเวียนสำหรับใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญา การแพทย์แผนไทย

กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังต่อไปนี้

- (๑) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- (๒) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากภาคเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ
- (๓) ดอกผลและผลประโยชน์ที่เกิดจากกองทุน

(๔) รายได้อื่นที่เกิดจากการดำเนินการกองทุน

รายได้ของกองทุนไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

ให้กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก* กระทรวงสาธารณสุข เก็บรักษาเงินและทรัพย์สินของกองทุน และดำเนินการเบิกจ่ายเงินกองทุนตามพระราชบัญญัตินี้ การบริหาร การจัดหาผลประโยชน์ และการใช้จ่ายเงินกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง.

หมวด ๗

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๗๗ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการตามมาตรา ๑๑ ประกอบมาตรา ๖ (๕) หรือคำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา ๓๙ วรรคสอง หรือคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๗๓ (๔) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๙ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๒ วรรคสอง มาตรา ๕๔ วรรคสอง หรือมาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๗๓ (๕) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรการคุ้มครองตามข้อกำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๖๒ (๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๑ ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๗๓ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา ๘๒ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นนิติบุคคล กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าผู้กระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นได้กระทำโดยไม่รู้เห็นหรือยินยอมในการกระทำนั้น

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

อัตราค่าธรรมเนียม

(๑) ใบอนุญาตให้ศึกษาวิจัยสมุนไพรควบคุม และต่ออายุใบอนุญาตดังกล่าว	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐บาท
(๒) ใบอนุญาตให้จำหน่าย ส่งออก หรือแปรรูปสมุนไพร ควบคุมเพื่อการค้า และต่ออายุใบอนุญาตดังกล่าว	ฉบับละ	๒๐,๐๐๐บาท
(๓) ใบอนุญาตให้จัดการบริหารพื้นที่คุ้มครองสมุนไพร หรือใช้ประโยชน์จากสมุนไพรในพื้นที่คุ้มครองสมุนไพร เพื่อการค้า และต่ออายุใบอนุญาตดังกล่าว	ฉบับละ	๑๐,๐๐๐บาท
(๔) ใบแทนใบอนุญาตตาม (๑) (๒) หรือ (๓)	ฉบับละ	๑๐๐บาท
(๕) หนังสือสำคัญการขึ้นทะเบียนที่ดินที่เป็นถิ่นกำเนิดของสมุนไพร	ฉบับละ	๑,๐๐๐บาท
(๖) ใบแทนหนังสือสำคัญการขึ้นทะเบียนที่ดินที่เป็นถิ่นกำเนิดของสมุนไพร	ฉบับละ	๑๐๐บาท
(๗) ใบอนุญาตให้ใช้ประโยชน์จากตำรับยาแผนไทย ของชาติหรือตำราการแพทย์แผนไทยของชาติ ตามมาตรา ๑๙	ฉบับละ	๒๐,๐๐๐บาท
(๘) คำขอคัดค้านการจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญา การแพทย์แผนไทย	ฉบับละ	๕๐๐บาท
(๙) หนังสือสำคัญการจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญา การแพทย์แผนไทย	ฉบับละ	๑,๐๐๐บาท
(๑๐) ใบแทนหนังสือสำคัญการจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญา การแพทย์แผนไทย	ฉบับละ	๑๐๐บาท
(๑๑) คำขออนุญาต คำขอต่ออายุใบอนุญาต คำขอขึ้นทะเบียน และคำขอจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้	ฉบับละ	๕๐๐บาท

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ปัจจุบันประชาชนชาวไทยมีความสนใจและมีความจำเป็นต้องใช้การดูแลรักษาสุขภาพและบำบัดรักษาโรคด้วยการแพทย์แผนไทย ซึ่งประกอบด้วยการใช้สมุนไพรนวดไทย การดูแลรักษากระดูกแบบดั้งเดิม การบำบัดทางจิต ตลอดจนวิถีธรรมชาต้อื่น ๆ เพื่อการพึ่งตนเองในระดับครอบครัว ชุมชน และระดับชาติ และกระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายในการพัฒนาการแพทย์แผนไทย โดยนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในงานสาธารณสุขมูลฐาน และผสมผสานการให้บริการทางการแพทย์แผนไทยในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ พร้อมกับส่งเสริมและการวิจัยพัฒนายาจากสมุนไพรเพื่อผลทางเศรษฐกิจ ทำให้ประเทศไทยพึ่งตนเองด้านการผลิตยาได้มากขึ้น แต่ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย อาทิ สมุนไพร สูตรยา อันมีประโยชน์ต่อการนำมาพัฒนาและใช้ประโยชน์ยังมิได้รับการคุ้มครอง ส่งเสริม อนุรักษ์และพัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์ เห็นสมควรมีมาตรการคุ้มครองและส่งเสริมให้เอกชน ชุมชน และองค์กรเอกชนตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ พัฒนา และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

*พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕^๖

มาตรา ๕๐ ในพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้แก้ไขคำว่า “สถาบันการแพทย์แผนไทย” และคำว่า “สำนักงานปลัดกระทรวง” เป็น “กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก” และคำว่า “ผู้อำนวยการสถาบันการแพทย์แผนไทย” เป็น “อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก”

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติให้จัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่โดยมีภารกิจใหม่ ซึ่งได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม นั้นแล้ว และเนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้โอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ โดยให้มีการแก้ไขบทบัญญัติต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่โอนไปด้วย ฉะนั้น เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามหลักการที่ปรากฏในพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงสมควรแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับการโอนส่วนราชการ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความชัดเจนในการใช้กฎหมายโดยไม่ต้องไปค้นหาในกฎหมายโอนอำนาจหน้าที่ว่าตามกฎหมายใดได้มีการโอนภารกิจของส่วนราชการ หรือผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนั้นไปเป็นของหน่วยงานใดหรือผู้ใดแล้ว โดยแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้มีการเปลี่ยนชื่อส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการให้ตรงกับการโอนอำนาจหน้าที่ และเพิ่มผู้แทนส่วนราชการในคณะกรรมการให้ตรงตามภารกิจที่มีการตัดโอนจากส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ รวมทั้งตัดส่วนราชการเดิมที่มีการยุบเลิกแล้ว ซึ่งเป็นการแก้ไขให้ตรงตามพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

^๖ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๙/ตอนที่ ๑๐๒ ก/หน้า ๖๖ /๘ ตุลาคม ๒๕๔๕

คำสั่งกระทรวงสาธารณสุข

ที่ ๒๐๓๗ / ๒๕๕๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดให้มี "วันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ" ในปีปฏิทินของชาติไทย

กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ได้ตระหนักถึงคุณค่าและเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน สมุนไพรไทยที่มีค่ารองอยู่มาช้านานมากกว่า ๑๐๐ ปี จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ปรากฏหลักฐานการใช้สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่นทั้งในระดับพระมหากษัตริย์ บุคคลชนชั้นสูง ปราชญ์ บรมครู และประชาชนทั่วไป อีกทั้งยังได้รับความนิยมชมชอบในสังคมปัจจุบันและแพร่กระจายไปสังคมโลก แต่ยังคงขาดระบบกลไกและมาตรการหรือเครื่องมือในการบริหารจัดการ อนุรักษ์ คุ้มครอง ปกป้อง เพื่อพัฒนาสู่การนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืนสืบไป จึงเห็นควรเสนอให้รัฐบาลประกาศกำหนดวันในปีปฏิทิน ให้มี "วันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ"

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓ มาตรา ๕ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ.๒๕๕๒ จึงออกคำสั่งดังนี้

ข้อ ๑ ให้คณะกรรมการกำหนดให้มี "วันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ" ในปีปฏิทินของชาติไทย ประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข	ที่ปรึกษา
(๒) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข	ที่ปรึกษา
(๓) ปลัดกระทรวงสาธารณสุข	ประธานกรรมการ
(๔) รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ได้รับมอบหมาย	รองประธานกรรมการ
(๕) อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	รองประธานกรรมการ
(๖) อธิบดีกรมการแพทย์ หรือผู้แทน	กรรมการ
(๗) อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา หรือผู้แทน	กรรมการ
(๘) อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม หรือผู้แทน	กรรมการ
(๙) อธิบดีกรมศิลปากร หรือผู้แทน	กรรมการ
(๑๐) ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดแห่งชาติ หรือผู้แทน	กรรมการ
(๑๑) นายกราชบัณฑิตยสถาน หรือผู้แทน	กรรมการ
(๑๒) เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือผู้แทน	กรรมการ
(๑๓) เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา หรือผู้แทน	กรรมการ
(๑๔) นายวิชัย โชควิวัฒน์	กรรมการ
(๑๕) นางวิลาวัลย์ จึงประเสริฐ	กรรมการ
(๑๖) นายชยันต์ พิเชียรสุทนต์	กรรมการ
(๑๗) นางอุษา กลิ่นหอม	กรรมการ

(๑๘) รองอธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ที่ได้รับมอบหมาย	กรรมการและ เลขานุการ
(๑๙) ผู้อำนวยการสำนักคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	กรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
(๒๐) นายวิวัฒน์ศักดิ์ ศรีรุ่ง กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	กรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
(๒๑) นายปิยะพงษ์ พุคะนัตต์ กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	ผู้ช่วยเลขานุการ
(๒๒) นางสาวอัมพร ทรงสวัสดิ์ กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	ผู้ช่วยเลขานุการ
(๒๓) นายจิรพันธ์ ทองศรีอัย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	ผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๒ ให้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) รวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลสำคัญทางด้านการแพทย์แผนไทย หรือข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดให้มี "วันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย" และพระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทย เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรี

(๒) พิจารณากำหนด กลั่นกรอง ตรวจสอบข้อมูล และให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาในการกำหนด "วันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ" และข้อเสนอเกี่ยวกับข้อมูลบุคคลสำคัญเพื่อยกย่องเชิดชูเป็นพระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทย

(๓) ส่งเสริมและพัฒนาการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยในชุมชนไพร

(๔) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติภารกิจอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการฯ มอบหมาย

(๕) ปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗

วิเศษ

(ศาสตราจารย์รัชตะ รัชตะนาวิน)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

รายงานการประชุม

คณะกรรมการกำหนดให้มี “วันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ” ในปีปฏิทินของชาติไทย ครั้งที่ ๓/๒๕๕๗
วันจันทร์ที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ เวลา ๑๓.๓๐ น.

ณ ห้องประชุม ๒ อาคาร ๑ ชั้น ๒

กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

ผู้มาประชุม

๑. ผศ.(พิเศษ) ดร.นพ.รัชชัย กมลธรรม	อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก	ประธานคณะกรรมการ
๒. แพทย์หญิงวิลาวัลย์ จึงประเสริฐ	ที่ปรึกษากรมพัฒนาการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก	คณะกรรมการ
๓. ศ.ดร.ภก.ชยันต์ พิเชียรสุนทร	คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	คณะกรรมการ
๔. นางสาวณัฐชนิกา จิตต์มรงค์	ผู้แทนอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา	คณะกรรมการ
๕. นายสถิต สมพงษ์	ผู้แทนอธิบดีกรมการแพทย์	คณะกรรมการ
๖. นางสาวกนกอร ศักดาเดช	รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักหอสมุดแห่งชาติ และผู้แทนอธิบดีกรมศิลปากร	คณะกรรมการ
๗. นางเพราพรรณ ทองส้ม	ผู้แทนเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	คณะกรรมการ
๘. นางอุษา กลิ่นหอม	นักวิชาการอิสระ	คณะกรรมการ
๙. นายสมัคร สมวาง	ผู้แทนผู้อำนวยการสำนักการแพทย์พื้นบ้านไทย	คณะกรรมการ
๑๐. นายภฤตธัช โชติชนะเดชา	ผู้อำนวยการสำนักคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	คณะกรรมการ และเลขานุการ
๑๑. นายปิยะพงษ์ พุกะนัดต์	แพทย์แผนไทยปฏิบัติการ กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	ผู้ช่วยเลขานุการ
๑๒. นางสาวอัมพร ทรงสวัสดิ์	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	ผู้ช่วยเลขานุการ
๑๓. นางสาวอุษา ออมนะภา	เจ้าพนักงานสาธารณสุขปฏิบัติงาน กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	ผู้ช่วยเลขานุการ
<u>ผู้ไม่มาประชุม (ติดราชการ/ภารกิจ)</u>		
๑. นายประสาธ ตราดธารทิพย์	รองอธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก	รองประธานคณะกรรมการ
๒. นายแพทย์วิชัย โชควิวัฒน์	ประธานคณะกรรมการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสุขภาพแห่งชาติ	คณะกรรมการ
๓. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา		คณะกรรมการ
๔. อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม		คณะกรรมการ
๕. นายกราชบัณฑิตยสถาน		คณะกรรมการ
๖. ผู้อำนวยการสถาบันการแพทย์แผนไทย		คณะกรรมการ

๗. นาย...

๒. ศ.ดร.ภก.ชยันต์ พิเชียรสุนทร เสนอว่า คณะทำงานหลายท่านติดราชการ ไม่สามารถ
เข้าร่วมประชุมได้ ดังนั้นจึงไม่ควรด่วนลงมติ จึงอยากมอบให้ฝ่ายเลขานุการ ทำหนังสือขอความเห็น
จากคณะทำงานทุกท่าน เพื่อขอมติเสียงส่วนใหญ่ เพื่อจะได้กำหนดวันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติต่อไป

๓. อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เสนอว่า การกำหนด
วันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ หากยังไม่ลงตัวว่าจะเป็นวันที่ ๓๑ ธันวาคม หรือวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์
ต้องกำหนดตามความเหมาะสมและสามารถอธิบายได้ เพราะหากจัดงานเฉลิมฉลองไม่ได้จะให้ความสำคัญ
ของวันดังกล่าวลดลงไป ซึ่งวันที่ ๓๑ ธันวาคม และวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ มีความสำคัญในเชิงเหตุและผล
ทางประวัติศาสตร์ไม่แตกต่างกัน เพราะเป็นวันที่มีพระบรมราชโองการ ของพระมหากษัตริย์ทั้งสองวัน
จึงควรทำข้อมูลเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ แนบเป็นเอกสารเพื่อให้คณะทำงานฯ พิจารณา

๔. นางเพราพรรณ ทองส้ม เสนอว่า หากวันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยตรงกับ
วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นวันที่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการให้มีการจารึก
ตำรายาวัตรพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์) จะมีความสอดคล้องกับการเสนอยกย่องเชิดชูให้พระบาทสมเด็จพระ
นั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นพระบิดาการแพทย์แผนไทย ตามที่ได้มีมติ ไว้แล้วนั้น

มติที่ประชุม

๑. เห็นชอบให้กำหนดวันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ โดยพิจารณา
เรียงลำดับความสำคัญ จากวันที่ ดังต่อไปนี้

๑.๑ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ของทุกปี

๑.๒ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ของทุกปี

๒. มอบฝ่ายเลขานุการทำหนังสือ รับฟังความเห็นคณะทำงานพิจารณา เลือกวันที่
สมควรจะประกาศเป็นวันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ เพื่อต้องการมติเสียงส่วนใหญ่ รับรอง
วันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ

๓. มอบฝ่ายเลขานุการรวบรวมข้อมูล หลักฐานอ้างอิง และจัดทำบันทึกหลักการและ
เหตุผล ของวันสำคัญทั้ง ๒ วัน ตามข้อเสนอแนะของคณะทำงานฯ ต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

๔.๑ การเสนอคณะรัฐมนตรีตามแบบหนังสือเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เรื่องการกำหนด
วันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติและพระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทย
ฝ่ายเลขานุการ ได้จัดทำ (ร่าง) การเสนอคณะรัฐมนตรีตามแบบหนังสือเสนอต่อ
คณะรัฐมนตรี เรื่องการกำหนดวันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ ในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ของทุกปี
ตามมติครั้งก่อน และพระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทย

มติที่ประชุม มอบฝ่ายเลขานุการปรับแก้ไขตามความเห็นของคณะทำงาน

- 1 ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ
2 ๕.๑ การจัดงานเฉลิมฉลองพระบิดาการแพทย์แผนไทยและวันภูมิปัญญาการแพทย์
3 แผนไทย
4 ความเห็นของคณะทำงาน
5 ๑. แพทย์หญิงวิลาวัลย์ จິงประเสริฐ เสนอว่า การจัดงานควรกำหนดให้มีกิจกรรมดังนี้
6 - งานพิธีการได้แก่ จัดพิธีการไหว้ครูแพทย์แผนไทย ควรทำให้งใหญ่
7 เป็นประเพณีต่อเนื่องสืบต่อไปในอนาคต
8 - ควรกำหนดกิจกรรมเป็นสัปดาห์การแพทย์แผนไทย ซึ่งในการจัดงานดังกล่าว
9 ต้องอยู่ในกรอบแนวคิดในเรื่องของการอนุรักษ์ การพัฒนาและใช้ประโยชน์ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
10 - การจัดปฐกฐา สืบสานภูมิปัญญา ยกย่องเชิดชูครูแพทย์แผนไทยภูมิปัญญา
11 การแพทย์แผนไทยที่ดี แนวปฏิบัติที่ดีโดดเด่น
12 ๒. นางสาวกนกอร ศักดาเดช เสนอว่าควรจัดทำเหรียญที่ระลึกของพระบาทสมเด็จพระ
13 พระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อแสดงให้เห็นคุณค่าของวันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ และควรค่าแก่การเก็บ
14 รักษา
15 ปิดการประชุม เวลา ๑๖.๐๐ น.
16
17

18 (นางสาวอุษา ออมนะภา) ผู้บันทึกรายงานการประชุม
19 เจ้าพนักงานสาธารณสุขปฏิบัติงาน

21 (นายปิยะพงษ์ พุคะนัตต์) ผู้บันทึกรายงานการประชุม
22 แพทย์แผนไทยปฏิบัติการ

24 (นายกฤตธัช โชติชนะเดชา) ผู้ตรวจรายงานการประชุม
25 ผู้อำนวยการสำนักคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
 เลขที่รับ 1726
 วันที่ 27 มี.ค. 2558
 เวลา 13.09 น.

กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
 เลขที่รับ 26/2158
 วันที่ 14.03

กระทรวงสาธารณสุข
 เลขที่รับ 14040
 วันที่ 26 มี.ค. 2558
 เวลา 14.03

ที่ รก ๐๐๐๓/๕๕๙

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา
 สนามเสือป่า เขตดุสิต
 กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๒๕ มีนาคม ๒๕๕๘

เรื่อง การถวายพระราชสมัญญา “พระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทย” แต่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว และการกำหนดให้มีวันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ

เรียน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

อ้างถึง หนังสือกระทรวงสาธารณสุข ที่ สธ ๐๕๐๖.๐๓/๙๔๔ ลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๘

กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
 เลขที่รับ 1029
 วันที่ 0 มี.ค. ๒๕๕๘
 เวลา

ตามหนังสือที่อ้างถึง แจ้งว่า กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก รู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่มีต่อวงการแพทย์แผนไทย มิให้ตำรับยาแผนไทยและตำราการแพทย์แผนไทยต้องสูญหาย มีการจัดบันทึก รวบรวมตำรับยาแผนไทยและตำราการแพทย์แผนไทย ดังจะเห็นได้จากแผ่นศิลาจารึกในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร ทำให้อนุชนสามารถไขข้อสงสัยจากแพทย์แผนไทย นับเป็นประโยชน์อย่างมาก ทำให้การแพทย์แผนไทยได้รับการยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ จึงเห็นสมควรถวายพระราชสมัญญา “พระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทย” แต่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว และกำหนดให้มีวันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ ในวันที่ ๒๙ ตุลาคม ของทุกปี จึงขอความเห็นจากสำนักงานราชบัณฑิตยสภา นั้น

สำนักงานราชบัณฑิตยสภาได้พิจารณาแล้ว เห็นสมควรที่กระทรวงสาธารณสุขจะดำเนินการถวายพระราชสมัญญา “พระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทย” แต่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว และกำหนดให้มีวันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ ในวันที่ ๒๙ ตุลาคม ของทุกปี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ.

กรมราชบัณฑิตยสภา
 รับที่ 479
 วันที่ 31/3/59
 เวลา 14.35

เรียน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข (ฝ่าย ก.ฉ. พท.)
 เพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(Signature)

(นางสาวสุกิสสา วรรณาคม)
 นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
 แทนผู้อำนวยการกลุ่มบริหารทั่วไป
 26 มี.ค. 2558

(Signature)

(นางสาวกนกาลี ชูชัยยะ)
 เลขานุการราชบัณฑิตยสภา

เรียน อธิบดี
 เพื่อโปรดพิจารณา
 ทราบ
 มอบ..... ก.ค.ค.
 ต่อไป จะเป็นพระคุณ

(Signature)
 (นางกานา กุ่มตระกูล)
 ผู้อำนวยการสำนักบริหาร

มอบ.....ดำเนินการ

(Signature)

(นางประสพ ทวีศรี)

รองอธิบดี

กองวิทยาศาสตร์
 โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๐๔๖๖-๗๐ ต่อ ๔๑๙๙
 โทรสาร ๐ ๒๓๕๖ ๐๔๘๓
 ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ripub@royin.go.th
 ที่อยู่เว็บ http://www.royin.go.th

กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
 ๒๕๕๘

(Handwritten notes and signatures)
 - ทพ/...
 - ...
 3/3/58

สำนักคุ้มครองผู้บริโภค
รับที่ 494
วันที่ 8/4/56
เวลา 10.53 น

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
เลขที่รับ 1877
วันที่ 31 มี.ค. 2558
เวลา 11.18 น

ที่ รศ ๐๕๐๕.๔/๒๓๐๗

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม

เลขที่ ๑๔ ถนนเทียมร่วมมิตร เขตห้วยขวาง

กทม. ๑๐๓๑๐

ห้องระดมศิลป์
เลขที่ 1248
วันที่ ๑ มี.ค. ๒๕๕๘

๓๐ มีนาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ความเห็นในการถวายพระราชสมัญญา "พระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทย" แต่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวและการกำหนดให้มีวันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ

เรียน อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

อ้างถึง หนังสือกระทรวงสาธารณสุข กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ที่ สธ ๐๕๐๖.๐๗/๕๔๕ ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๘

ตามหนังสือที่อ้างถึงกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ได้ขอความเห็นกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ในการถวายพระราชสมัญญา "พระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทย" แต่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวและการกำหนดให้มีวันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ โดยกำหนด วันที่ ๒๙ ตุลาคม ของทุกปี นั้น

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม ได้พิจารณาแล้วไม่ขัดข้องและมีความเห็นเช่นเดียวกับกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ในการถวายพระราชสมัญญา "พระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทย" แต่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องจากทรงมีพระมหากรุณาธิคุณต่อวงการการแพทย์แผนไทย ทรงให้มีการปฏิสังขรณ์วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามครั้งใหญ่ ทรงให้มีการรวบรวมความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยและเผยแพร่ในระดับกว้าง ประชาชนสามารถเข้าถึงและนำไปใช้ประโยชน์ได้จนในปัจจุบัน มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ดังที่ปรากฏอยู่ในสำเนาจารึกแผ่นศิลาว่าด้วยการปฏิสังขรณ์วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ส่วนการกำหนดวันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ เป็นวันที่ ๒๙ ตุลาคม ของทุกปี มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการถวายพระราชสมัญญา "พระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทย" ดังกล่าวข้างต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

เรียน อธิบดี

ขอแสดงความนับถือ

เพื่อโปรดทราบ กรม วัฒนธรรม
มอบ...
(นางกานดา วิริยะกุล)
ผู้อำนวยการสำนักวัฒนธรรม
๓๑ มี.ค. ๕๖

(Signature)

(นางสาวนันทิยา สุว่าวุฒิชัย)
อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

สถาบันวัฒนธรรมศึกษา

โทร. ๐ ๒๒๕๗ ๐๐๑๓ ต่อ ๑๓๑๒-๔

โทรสาร ๐ ๒๒๕๕ ๓๐๖๑

บคพ. *(Signature)*...ดำเนินการ

(นายประสพ ตรีจรรย์ทิพย์)
รองอธิบดี กรมส่งเสริมวัฒนธรรมและอธิบดี
กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
- ๒ มี.ย. ๒๕๕๘